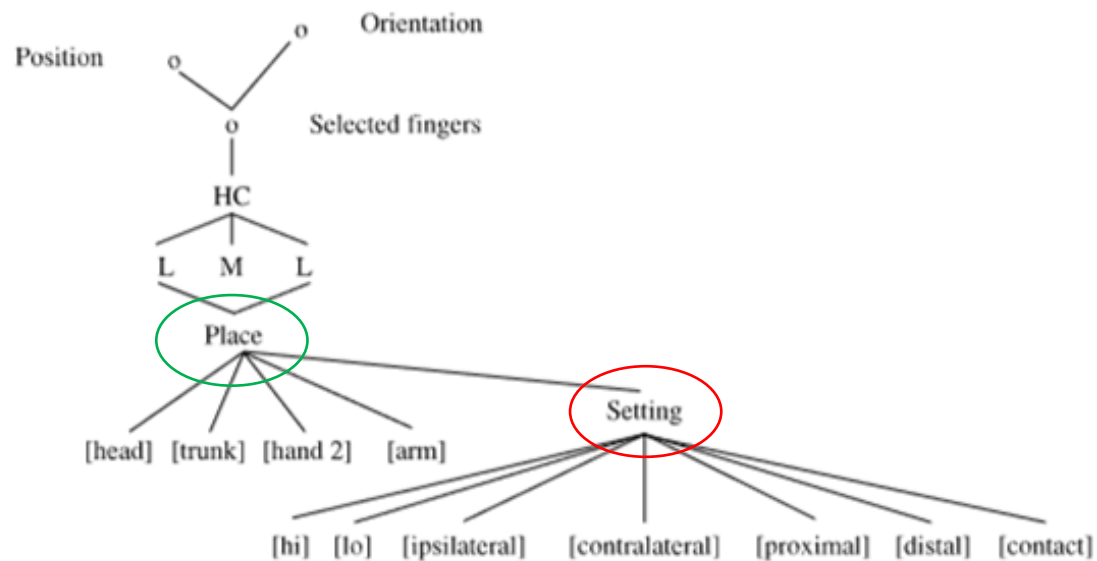
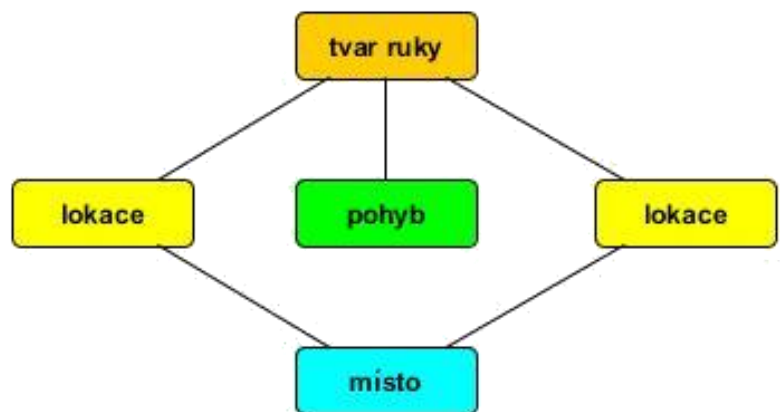

7. Hand Tier model: Nedominantní ruka

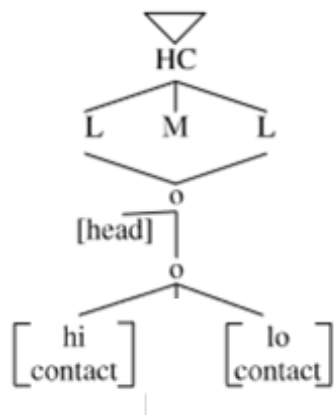
OJ606 Fonetika a fonologie znakových jazyků

7.11. 2019

Opakování: Lokace

OTEC

ÚNOR, ČERVENEC, BARVA

Nedominantní ruka

- termín ***dominantní ruka***:

a) ruka pro jednoruční znaky (pravák/levák); u dvouručních znaků

→ *aktivní ruka* (pohybuje se)

- pak ***nedominantní ruka***: neartikuluje jednoruční znaky; u dvouručních znaků se nepohybuje, je vždy *pasivní rukou*

JAZYK

SUCHÝ

PÁTEK

b) ta pohybující se u dvouručních znaků

- pak ***nedominantní ruka***: nepohybuje se

Dva artikulátory (ruce)

- nejsou nezávislé
- asymetrický vztah
- nedominantní ruka:
  - řada omezení
  - jiná omezení pro různé jazykové úrovně (slovo vs. diskurz)

Jak chápat nedominantní ruku (h2) v lingvistické analýze?

- problém: někdy je místem artikulace a někdy samotným artikulátorem

PÁTEK

SVATBA

- přístupy k h2:
  - a) 1 fonologická role
  - b) 2 fonologické role, (jedna fonetika)

Omezení na nedominantní ruku

- **podmínka symetrie** (Battison):

- pokud se obě ruce pohybují, pak musí mít stejný tvar a stejný pohyb (simultánní – např. [ČEKAT](#); nebo alternující – např. [INFORMACE](#), [SPORT](#))
- orientace musí být stejná ([SPORT](#)) nebo symetrická ([INTERNET](#))

- **podmínka dominance** (Battison):

- pokud mají ruce jiný tvar, pak se pohybuje jen jedna
- tvary nepohybující se ruky jsou omezeny na uzavřenou množinu (cca 6 nepříznakových tvarů)
- př. základních tvarů: [DOKTOR](#), [STÁT](#)

- **revize podmínky dominance** (Sandler):

- např. [DOPORUČIT](#) (stejný tvar ruky, hýbe se jen jedna)

- pokud se pohybuje jen jedna ruka, je tvar h2 nespecifikovaný (a může "dědit" rysy pohybující se ruky), nebo je nepříznačný

revize podmínky symetrie?

- obě ruce se pohybují zároveň, každá jiný tvar: [UKÁZAT](#), [VÉST](#)

(Zdělí pohyb aktivní ruky? Místo artikulace se hýbe?)

Dvě role?

- deskriptivně – jasné (dva typy znaků, podle pohybu nedominantní ruky); analýza – jsou dvě role výhodné?
- tato hodina: argumenty pro dvě role (část)
- příští hodina: zbytek argumentů pro dvě role, argumenty pro jednu roli